

Katariina Klimenko

Vaatemallisto

Taiteen kandidaatin opinnäyte

Muotoilun laitos / Muodin koulutusohjelma

Aalto-yliopisto /
Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulu

2019

A?

Aalto-yliopisto
Taiteiden ja suunnittelun
korkeakoulu

Aalto-yliopisto, PL 11000, 00076 AALTO
www.aalto.fi

Taiteen kandidaatin opinnäytteen tiivistelmä

Tekijä Katariina Klimenko		
Työn nimi Vaatemallisto		
Laitos Muotoilun laitos		
Koulutusohjelma Muoti		
Vuosi 2019	Sivumäärä 56	Kieli suomi

Tiivistelmä

Taiteen kandidaatin opinnäytteenä miehille suunnittelemani ja toteuttamani kuuden asukokonaisuuden vaatemallisto on inspiroitunut baletista. Malliston taustatutkimuksessa esiintyy isossa roolissa tanssija ja koreografi Rudolf Nurejev, joka syntyi Neuvostoliitossa 1938 ja kuoli Pariisissa 54 vuotta myöhemmin. Malliston ideaksi muodostui prosessin edetessä kertoa Nurejevin tarinaa, jota asukokonaisuudet kuvittavat.

Nurejevin tarinan lisäksi halusin kertoa mallistollani baletin hyvistä ja huonoista puolista materiaaumuokauksen keinoin, esimerkiksi liimaamalla ja maalaamalla raskaasti silkkiä, mikä eliminoi sen luonnolliset ja kauniit ominaisuudet vertauksena baletin kuormittavuudelle.

Taustatutkimukseeni keräsin paljon kuvia tanssiharjoituksista, joissa katsoin tanssijoilla olevan päällä mitä mielenkiintoisimpia treenivaatteita, erityisesti säärystimiä ja muita neulelämmikkeitä. Vaikka mallistoprosessin alussa en painottanut kuvastoa esityksistä ja puvustuksista, mallistosta tuli hyvin puvustuksellinen. Lisäksi mallistosta tuli valkoisempi ja huolitellumpi mitä referenssikuvat olisivat edellyttäneet. Malliston neuleet ovat lähimpänä vaatetuksellisia tavoitteitani.

Mallisto ei valmistunut yleisessä määräajassa eli noin yhden lukuvuoden aikana, koska tavoitteeni suhteessa omiin taitoihini ja resurssieihini olivat liian laveat ja korkeat. Ajan kertyessä myös ideoita suhteessa opinnäytteen vaadittavaan laajuuteen kertyi liikaa, jolloin en onnistunut välittämään selkeästi mallistoni ideoita. Oppimiskokemuksena prosessi oli arvokas, koska ymmärsin realististen tavoitteiden ja tarkan rajauksen asettamisen tärkeyden onnistuneemman lopputuloksen saamiseksi.

Avainsanat vaatemallisto, baletti, Rudolf Nurejev, tarinallisuus, materiaaumuokkaus, puvustuksellisuus, neuleet, oppimiskokemus

Johdanto

1. Malliston tarina

1.1. Musiikillinen lähtökohta	9–10
1.2. Dokumenttielokuva Ballet Boys	11–14
1.3. Rudolf Nurejev	15–28

2. Asukokonaisuuksien hahmottuminen

29–34

3. Materiaalit ja materiaalimuokkaus

3.1. Silkki, liimaharso ja peittovalkopigmentti	35–38
3.2. Tylli, paljetit ja sulattaminen	39–42
3.3. Neuleet	43–48

4. Oppimiskokemus

49–52

Lähdeluettelo

Johdanto	<p>Taiteen kandidaatin opinnäytteeni koostuu produktiivisesta osiosta eli kuuden asukokonaisuuden vaatemallistosta ja kirjallisesta osiosta. Malliston olen suunnitellut ja kaavoittanut miehille.</p> <p>Mallisto on inspiroitunut baletista ja vaikka mallistossa esiintyy puvustuksellisia elementtejä, kyse inspiraatiossa ei ole loisteliaista esityksistä oopperataloissa, vaan enemmänkin tanssijoiden elämästä ennen ja jälkeen esitysten.</p> <p>Katson esitysten olevan vain huoliteltua pintaa; kauniin pinnan alla moni asia on vääristynyt, moni muukin kuin ballerinojen varpaat. Balettitalot kuin monet muutkaan instituutiot, eivät ole välttyneet narsismilta, korruptiolta ja ilkevallalta. Näitä vääristymiä ilmennän mallistossani esimerkiksi materiaalimanipuloinnilla ja vahvimmin sanoma konkretisoituu sulatetuissa paljeteissa.</p> <p>Venäjä, jolla on ansioitunut historia baletissa, valikoitui mallistoni referaattimaaksi. Valintaani liittyy myös esteettistä ja sielullista sympatiaa omista itäslaavilaisista sukujuuristani johtuen. Käsitteeksi muodostunut slaavilainen melankolia – jonkinlainen pinnan alta vuotava surumielisyys – on vahvasti oman estetiikkani pohjalla ja täten myös läsnä mallistokokonaisuudessa.</p> <p>Baletti, slaavilaisuus ja kohtalokkuus summautuvat sopivasti tanssijakuuluisuudessa Rudolf Nurejevissa. Hänen elämäntarinansa tarjosi kehystarinan mallistolleni. Hänen kokemuksensa kautta pystyin yksilöimään asukokonaisuudet ja perustelemaan suunnittelupäätökseni.</p>	

Look 3/6

Look 1/6

Look 2/6

Look 4/6

Look 5/6

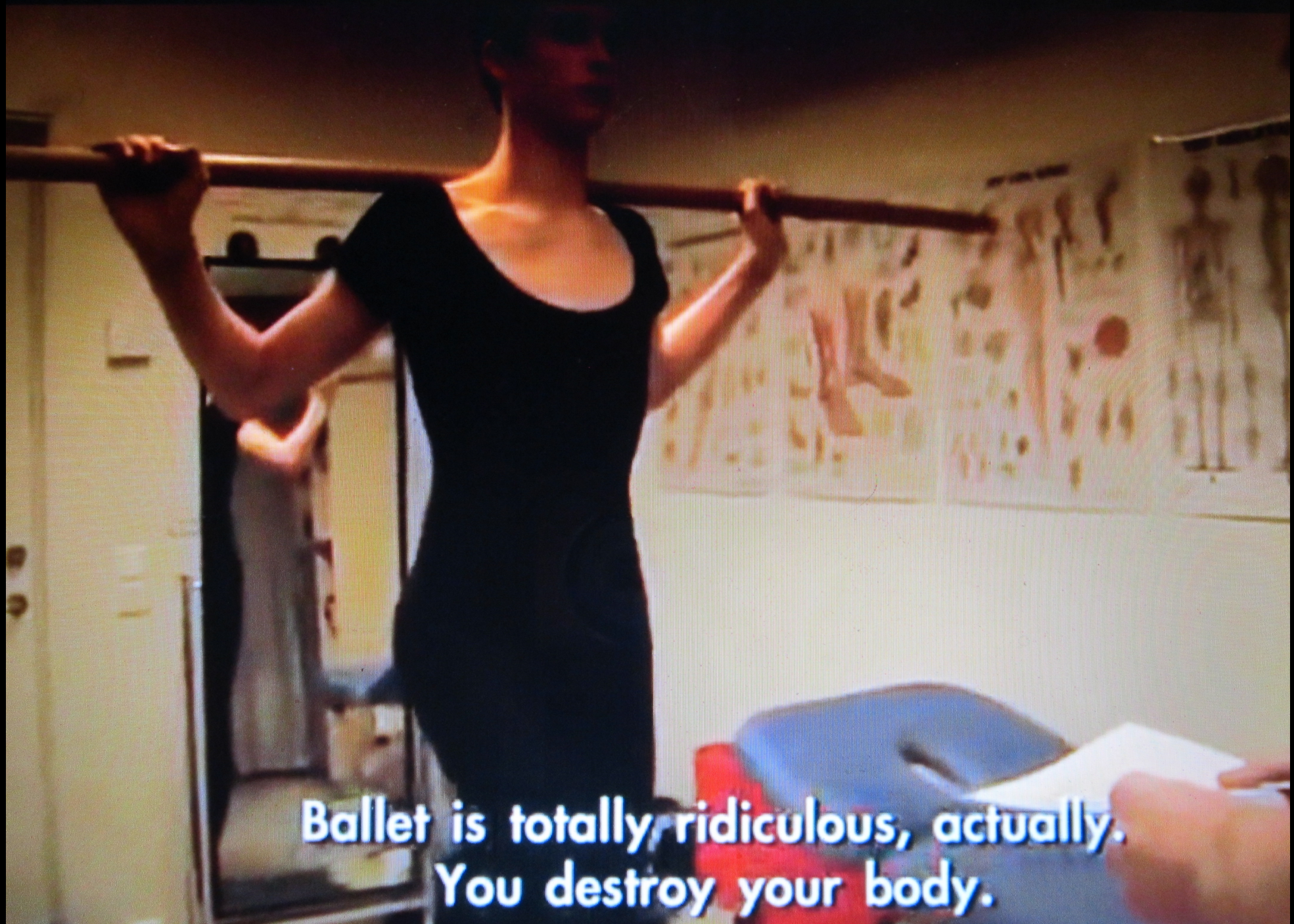

Look 6/6

Malliston kuusi
asukokonaisuutta.

9			10
	<p>1. Malliston tarina</p> <p>1.1. Musiikillinen lähtökohta</p>	<p>Harvoin työskentelen ilman musiikin kuuntelemista. Jos ympärilläni on liian vähän virikkeitä ja oloni on lähinnä tylsistynyt, sopiva musiikki herättää arkisesta apatiastani. Jos ympärilläni on liikaa virikkeitä, musiikin kuuntelu kuulokkeilla sulkee ulkomaailman ja keskittää ajatukseni tehtävään.</p> <p>Vaiheessa, jolloin aloitin aiheiden haun mallistoa varten, minulla ei ollut mielessäni hakusanoja, joilla olisin alkanut haravoida esimerkiksi internetistä jotain sopivaa. Suunnittelijaidentiteettiäni ja yleensä identiteettiäni miettiessäni, ajattelin että hakisin aiheenjuuria omasta historiastani. Osa minua on klassisen pianonsoiton harrastus ja klassinen musiikki. Ala-asteikäisenä kuljin isän mukana oopperoissa; isä lauloi kuorossa ja minä sain olla esityksissä mukana lapsilisänä elävöittämässä kuorokohtauksia. Lapsen näkökulmasta satumaisin hetki oli Suomen Kansallisoopperan hississä, kun seisoin kasvot ja repaleiset esiintymisvaatteet ruskealla maalilla sotkettuina ja mukaan pöllähti joukko ballerinoja vitivalkoisissa trikoissaan ja tutuissaan. Olin kuin ruma ankanpoikanen joutsenten vierellä; tilanne kuvitti tahattomasti, mutta oivaltavasti klassista satua.</p> <p>Kun minulla ei vielä ollut sanoja malliston lähtöviivalla, ajattelin hakea sysäystä sävelistä. Alkusysäys malliston tekemiselle tapahtui Arabianrannan kirjastossa; kaupunginkirjaston klassisen musiikin levylaarilla ei voi välttyä Tšaikovskilta, jota voidaan pitää merkittävimpänä balettimusiikin säveltäjänä ¹. Inspiraatiota etsiessäni nappasin lainattavaksi Tšaikovskin Pähkinänsärkijän eli CD:llisen balettimusiikkia ja tunsin, että baletti olisi nyt se avainsana.</p>	
		<p>¹ Wikipedia 2019, <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pjotr_Tsaikovski></p>	

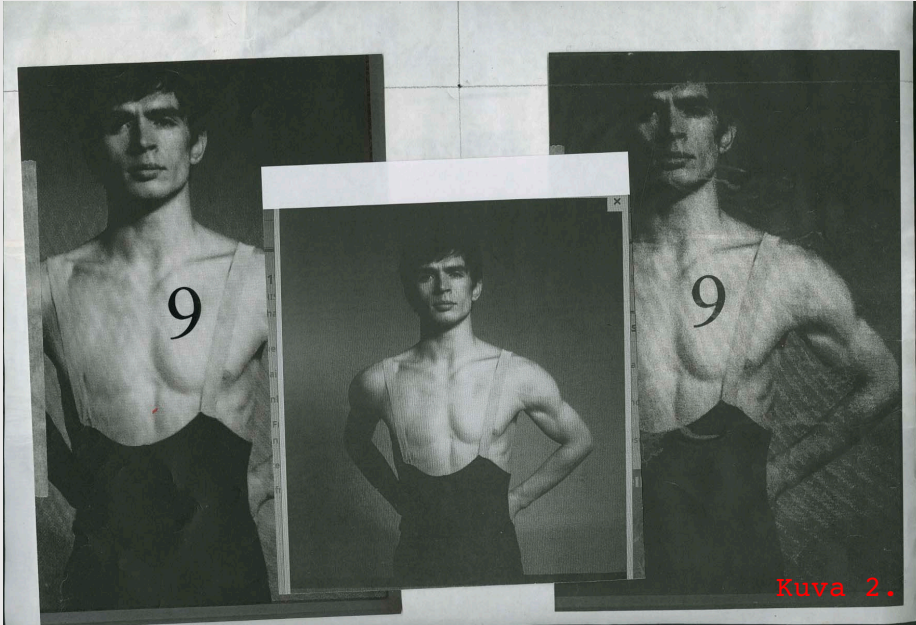
11			12
	<p>1. Malliston tarina</p> <p>1.2. Dokumenttielokuva Ballet Boys</p>	<p>Kertoessani aihevalinnastani, monien ensimmäinen kysymys oli, olenko käynyt katsomassa paljon balettia. Vaikka se oli useimpien ensireaktio, en kokenut ristiriitaiseksi sitä, etten ollut kovin kiinnostunut esityksistä. Tai rakentavaa ei ole sanoa, etten ollut kiinnostunut esityksistä, vaan ajatukseni oli esitysten ja puvustusten riittämättömyys vaatemalliston pohjaksi.</p> <p>Vaihtoehtoisesti mielessäni oli Rakkautta ja Anarkiaa –elokuva-festivaaleilla Helsingissä syksyllä 2014 näkemäni Kenneth Elvebakkin dokumenttielokuva <i>Ballet Boys</i> (2014). Se tuntui niin osuvalta, että tilasin oman DVD-kopion uudelleen katsottavaksi. Dokumentissa oli vangitsevaa, kuinka kunnianhimoisesti kolme teini-ikäistä norjalaispoikaa Lukas, Syvert ja Torgeir harjoittelivat balettia. Tavoitteenaan heillä oli täydellisyys, mikä edellyttää lahjakkuutta, paineensietokykyä, korkeaa kipukynnystä ja uhrauksia. Poikien kurinalainen elämä kääntyi mielessäni romanttiseksi.</p> <p>Dokumentti seuraa kaveruksia kolmen vuoden ajan. Pääosaan nousee loppua kohden pojista nuorin Lukas, joka tuntuu vähiten epäroivän omia mahdollisuuksiaan edetä ammattitanssijaksi. Lukas hyväksyttiin syksyllä 2012 opiskelijaksi The Royal Ballet Schooliin, joka on klassisen baletin ammattilaisten kouluttamiseen erikoitunut oppilaitos Lontoossa.</p> <p>Ajatukseni kontrastisuudesta kauniin pinnan ja kovertavan todellisuuden välillä mallistoni viestinä sai tukea dokumentista. Lukas tiivistä ajatukseni hyvin toteamalla Oslon tanssiakatemian baletin kandidaattitutkinnon pääsykokeiden fysioterapiatesteissä:</p> <p><i>”Ballet is totally ridiculous, actually. You destroy your body.”</i></p> <p>(Ballet Boys 2014, 32:12.)</p>	

**Ballet is totally ridiculous, actually.
You destroy your body.**

1. Malliston tarina
1.3. Rudolf Nurejev
(ven. Рудольф Хаметович Нуреев,
tat. Rudolf Xämät ulı Nuriev) ²

Alun taustatutkimuksessani esiintyi useita itäslaavilaisia kuuluisia balettitanssijoita ja -vaikuttajia 1800-luvun lopulta 1990-luvulle (Sergei Djagilev, Vatslav Nižinski, Léonide Massine, Serge Lifar, George Balanchine, Mihail Baryšnikov), mutta valokuvat Rudolf Nurejevista (Kuva 2.) saivat minut ihastumaan ja tunteen ohjaamana aloin kerätä kohdennetummin materiaalia Nurejevista. Taideyliopiston kirjaston tanssitaiteen kokoelmista löytyi useita Nurejevista kirjoitettuja ja kuvattuja elämäkertoja. Howard Brownin *Nureyev* (1993) kokoaa usean valokuvaajan kuvista (Kuva 3.) monipuolisen lähes 200 kuvan visuaalisen elämäkerran. Kirjasta löytyi kattavasti uusia, mutta myös tuttuja kuvia, joita taustatutkimukseeni olin jo kerännyt monista eri teoksista ja internetistä osittain puutteellisilla lähdetiedoilla.

² Wikipedia 2019,
<http://fi.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Nurejev>

In rehearsal with Margot Fonteyn (above), London, 1962

Snowdon

19			20
	<p>Vaikka visuaalinen taustamateriaali antoi enemmän ideoita, katsoin aiheelliseksi tutustua myös Rudolf Nurejevista kirjoitettuun historiaan: <i>Nurejev syntyi 17. maaliskuuta 1938 junassa perheen ollessa matkalla Siperian halki Vladivostokiin.</i> ² <i>Perheen isällä oli työ Vladivostokissa silloisen Neuvostoliiton puna-armeijan poliittisena komissaarina. Nurejevin perhe oli kotoisin pienestä kylästä, joka sijaitsi eteläisen Uralvuoriston Bashkirin tasavallan pääkaupungin Ufanin lähellä. Nurejevin äiti Farida ja isä Hamat olivat tataareja</i>³.</p> <p><i>Nurejev osoitti lahjakkuutta tanssissa ja aloitti balettiopinnot vuonna 1955 Leningradin Kirovin teatterissa (nyk. Pietarin Mariinski-teatteri). Vuonna 1961 Kirovin baletin ollessa lähdössä Pariisiin, yksi baletin johtavista miestanssijoista sairastui ja hänen tilalleen kiertueelle valittiin Nurejev. Nurejevin esiintyminen oli menestys, mutta hän rikkoi poliittisia sääntöjä tutustuessaan länsimaalaisten kanssa. Rangaistuksen pelossa Nurejev ei halunnut palata Neuvostoliittoon vaan anoi poliittista turvapaikkaa Pariisin lentokentän ulkomaalaisvirastosta muun seurueen mennessä paluulennolle. Nurejev jatkoi tanssijauraansa lännessä: Pariisissa, Wienissä, Lontoossa, Yhdysvalloissa. Nurejev sairastui vakavasti vuonna 1990 ja kuoli vuonna 1993 Pariisissa 54-vuotiaana.</i></p>	<p>Uusia tuttavuuksia kohdatessani minua kiinnostaa heidän lapsuus ja lähtökohdat — millaisista olosuhteista kukin ponnistaa. Elämäkerrat ovat minulle mieluisinta kirjallisuutta, koska tositarinat ovat mielestäni tarua kiehtovampia. Minusta tuntui sopimattomalta taustoittaa mallistoa niin paljon kuvilla Nurejevista, jos en tunne hänen tarinaansa tarkemmin.</p> <p>Nurejevista kirjoitetuista elämäkertoista valitsin luettavaksi Otis Stuartin kirjoittaman kirjan <i>Perpetual Motion</i> (1995). Keskityin kirjan ensimmäisen osan <i>Rudik</i>, kahteen ensimmäiseen lukuun <i>Born on a Train</i> ja <i>Just a Little Tatar Boy</i>, joissa elettiin Nurejevin lapsuutta. Ennen lukemista en ollut ajatellut tehdä mallistoa tarinallisuuden näkökulmasta, mutta kirjassa oli muutama malliston kannalta niin samaistuttava kohta, että sain idean yhdistää asukokonaisuudet Nurejevin kokemuksiin eli kuvittaa hänen tarinaansa kurjuudesta paljettien loistoon.</p> <p>Omaan estetiikkaani verenperintönä vaikuttava melankolia oli referenssi, jota mallistolleni etsin ja jonka Rudolfin tarina tarjosi kuin tarjottimella:</p> <p><i>Rudolf, tai Rudik, joksi häntä lapsena kutsuttiin, kasvoi köyhyydessä. Sodan ja isän komissaarityön sanelemana perhe eli kiertolaiselämää ja vaihtuvat asumukset olivat poikkeuksetta alkeellisia. Olosuhteiden karuus kylmäsi monen sielun loppuelämäksi ja tätä kutsuttiin myöhemmin Rudolfiakin leimaavaksi melankoliaksi.</i> (Stuart 1995, 26-30.)</p>	
	<p>² Wikipedia 2019, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Nurejev></p> <p>³ Tataarit on yleisnimitys Euraasian alueen turkinsukuisille väestöille, joista suurin osa on sunnimuslimeja ja pienempi ryhmä ortodokseja. Wikipedia 2019, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Tataarit>.</p>		

Vanhemmilla oli kasvatuksellisia ristiriitoja Rudolfista. Isä ei hyväksynyt äidin luovuutta ja omistamista tukevaa käytöstä. Omaisuus, jonka stalinilaisesta jakamisesta äiti oli ehdottomasti päättänyt kieltäytyä, oli radio. Äiti iloitsi, kun Rudolf iloitsi suosikkileikistään, jossa hän hyppi tuolilta tuolille radiosta soivan musiikin siivittämänä. (Mts.42-43.)

Mallistokuvassa (Look 1/6), jossa pyrin kuvaamaan kyseistä kohtaa, malli keikkuu jakkaralla ja asussa on lapsekasta leikkisyyttä ja värikkyyttä.

Köyhyydestä johtuen Rudolf joutui pukeutumaan kolmen isosiskonsa vanhoihin vaatteisiin. Äiti ei syystä tai toisesta muokannut vaatteita pojalle sopivimmiksi, joten Rudolf aloitti koulunkin mekko päällä. (Mts. 43.)

Malliston yksilahkeinen raitahaalari (Look 3/6) on avattuna sivuhalkiollinen mekko ja hieman muotopuolena kuvaa siskojen epäistuvia vaatteita.

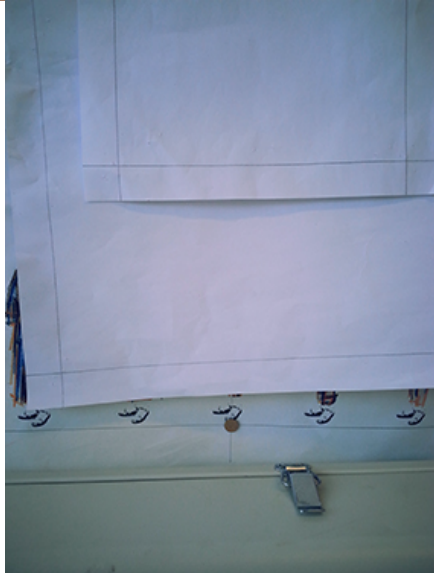

Isä oli raivoissaan Rudolfin tanssivillityksestä, varsinkin kun se tapahtui muun koulumenestyksen kustannuksella. Äiti ja Rudolfin vanhin sisko Rosa tukivat ainoina perheessä Rudolfia. Äiti rauhoitteli isää ja opettajaksi opiskeleva Rosa antoi tukiopetusta kouluaineissa. Rosan onnistui jopa tuoda Rudolfille kotiin nähtäväksi ja kokeiltavaksi tutun. (Mts. 47.)

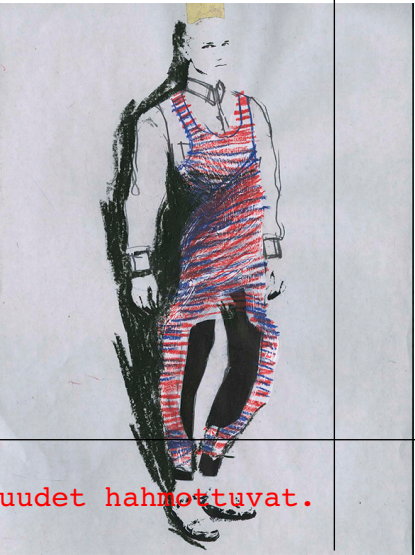
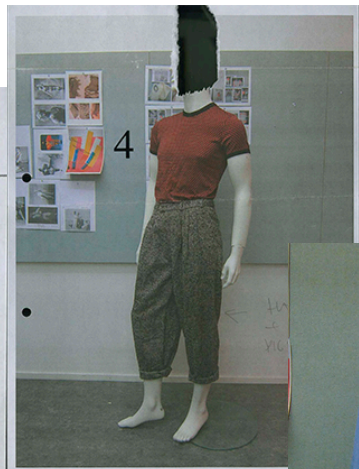
Väitän, että on työlästä tai lähes mahdotonta sanallistaa auki johdonmukaiseksi tekstiksi luovaa prosessia ja luovia valintoja. Yhteys malliston ja Nurejevin kokemusten välillä ei ole aukoton; yhteys on välillä viitteellinen ja tulkinnanvarainen, mutta koen silti välittäväni tarinaa vaihtelevasti tunnelman, yksityiskohtien, prosessin, materiaalmuokkauksen tai ottamieni mallistokuvien kautta. Alkuperäisestä – ideoita vain pinnallisesti poimivasta – suunnitelmasta poiketen, mallistoni syveni kertomaan tarinaa niukuudesta paljettien loistoon, jolloin visuaalisuus ja kerronnallisuus korostuivat vaatetuksellisuuden kustannuksella.

29			30
	<p>2. Aukokokonaisuuksien hahmottuminen</p>	<p>Ensimmäiset luonnokset taustamateriaalin keräämisen jälkeen olivat nopeita vesivärimaalauksia. Nopeasti ja intuitiivisesti tehdyistä luonnoksista pystyi näkemään asujen siluetin ja kerroksellisuuden. Luonnostelun seuraavissa vaiheissa toimin tiedostavammin; yritin tarkoituksellisesti rikkoa omia tapojani. Pyristelyistä huolimatta tiimalasimainen siluetti, joka on usein nähtävissä omassa pukeutumisessani, sai paikkansa myös mallistosta. Alkuvaiheessa luonnokset olivat väritykseltään hyvin ruskeavoittoisia, mutta prosessin edetessä värit valkoistui piirros piirrokselta.</p> <p>Luonnostelun tueksi kiersin kirpputoreilla keräämässä referenssikuvii sopivia vaatteita. Ostin kassikaupalla erilaisia neuleita, erityisesti joustinneuleita, jotka leikkasin paloiksi tehdäkseen alushousu- ja aluspaitakokeiluja. Muotoilukokeilujen lisäksi oli antoisaa yhdistellä kirpputorilöydöksistä erilaisia asukokonaisuuksia mallinukun päälle, jolloin yhdeksi asuosikiksi muodostui väljä miesten pukupaita ja pikkushortsit. Asussa paidan helmat jatkuvat näkyviin paidan päälle puettavien shortsien lahkeiden alta ja lisäksi vyötärölle nousevat pikkushortsit kiristävät siluetin tiimalasimaiseksi.</p> <p>Opinnäytetavoitteeseeni kuului sisällyttää mallistoon myös klassisempaa miestenkaavaa, näyttääkseni hallitsevani perusopinnot. Miestenvaatekurssilla peruskaavasta kuosittelemani puvuntakki toi mallistoon ryhtiä vastapainoksi neuleille. Tutun yhdistäminen puvuntakin pariaksi oli ohjaavan opettajan ehdottama idea, josta pidin.</p>	

then in it
embossed to detect
finger-prints
finger-prints
finger-prints

Asukokonaisuudet hahmottuvat.

Rennon ja muodollisen pukeutumisen vuorottelua jatkoivat housut, joihin löysin mallin Helsingin Kruunuhaassa sijaitsevasta vintageliikkeestä *Play it again, Sam*. Housut olivat 50-lukulaiset ja ajan tyyliin korkeavyötäröiset ja porkkanamalliset. Malliston housuissa vain vuoritus noudatti lopulta alkuperäistä porkkanalahkeista kaavaa, koska halusin säilyttää tilkkuidealla tehdyn housumateriaalin suorakulmaiset palat kokonaisina.

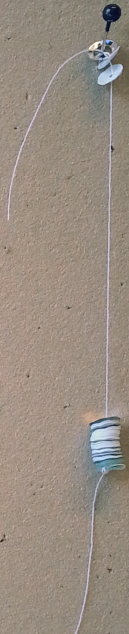
Asukokonaisuuksien hahmottuminen oli alati uusia muotoja saava prosessi, varsinkin kun tein mallistoa niin kauan ja erissä. Luvun olisin voinut otsikoida myös *Asukokonaisuudet muotoutuvat ja muuttuvat*, koska ottaessani malliston yhä uudelleen työn alle, mieleni ja tyylini olivat saaneet aina uusia kulmia, ja näin mallistokin sai uusia muotoja – hyvässä ja huonossa mielessä. Liiallisen materiaalmuokkauksen seurauksena, mallisto alkoi muotoutua suunniteltua enemmän puvustuksellisempaan suuntaan. Vaikka tunnistin puvustuksellisuuden ongelman vaatemalliston näkökulmasta, halusin viedä tekemiseni loppuun asti ja konkretisoida itselleni ideoideni toimivuus tai toimimattomuus.

35		36
<div data-bbox="89 678 1184 749"> 3. Materiaalit ja materiaalimuokkaus 3.1. Silkki, liimaharso ja peittovalkopigmentti </div>	<div data-bbox="1447 214 2288 349"> <p>Värjäys-, ompelu- ja muita vastaavia kokeiluja tehdessä kankaasta leikkaa yleensä pienen palan, tilkun, koska kokeiluja joutuu teemmään usein monia ja jos kangas on arvokasta. Itse suosin kokoa A4, koska siitä voi jo arvioida materiaalin laskeutuvuutta.</p> </div> <div data-bbox="1447 392 2288 664"> <p>Tilkkukokeilut ovat onnistuessaan mielestäni hyvin inspiroivia; ne ovat välähdyksiä tulevasta vaatteesta ja niiden viitteellisyys jättää mielikuvitukselle tilaa. Pidän tilkkukokeiluja usein paljon mielenkiintoisempina kuin niiden pohjalta monistettuja isoja pintoja, koska moni idea, mikä toimii tilkkukoossa, ei toimi kokonaisessa vaatteessa. Halusin kuitenkin käyttää tilkkuideaa mallistossani. Palaestetiikan lisäksi voisin täten moninkertaistaa suosimieni raakareunojen määrän.</p> </div> <div data-bbox="1447 706 2288 906"> <p>Ennen opinnäytemallistoa olin toista työtä varten kokeillut silkkiorganzapalojen kiinnittämistä toisiinsa liimapohjaisella painopastalla, melting basella. Menetelmän viimeisen työvaiheen eli kuiva-kuumakiinnityksen jälkeen palat osoittautuvat kuitenkin irtoavan toisistaan suhteellisen helposti, eikä lopputulos ollut täten niin viimeistellyn oloinen kuin halusin.</p> </div> <div data-bbox="1447 949 2288 1156"> <p>Malliston kohdalla silkkiorganza vaihtui silkkimusliiniin ja melting base liimaharsoon. Liimaharso sulaa silitettäessä ja kiinnittää kiinnitettävät materiaalit yhteen. Liimaharson liima jäykistää, joten se vaikuttaa käsiteltävän materiaalin tuntuun ja laskeutuvuuteen. Suunnitelmani oli käyttää tätä silkin ja liimaharson yhdistelmää puvuntakissa, jonka halusin olevan jäykkä ja istuva, panssarimainen.</p> </div>	

Käyttämäni harsomainen silkkimusliini oli sidokseltaan palttinaa, jonka kude- ja loimilangat risteilivät väljästi. Kahden päällekkäisen ruutukaavaisen silkkimusliinipalan sidoskohtien limittyessä eri kulmissa toisiinsa nähden syntyi moiré-efekti. Ilmentääkseni mallistossani baletin fysiikkaa kuormittavaa puolta, painoin palojen päälle vielä kerroksen peittovalkopigmenttiä eliminoidakseni lopullisesti silkin luontaisen keveyden. Malliston housupaloihin lisäsin koristeeksi tylli-paljettinauhoja, jotka sulivat pintaan kiinni peittovalkopigmentin kuiva-kuumakiinnityksen yhteydessä.

39			40
	<p>3. Materiaalit ja materiaalimuokkaus</p> <p>3.2. Tylli, paljetit ja sulattaminen</p>	<p>Tylli ja paljetit kuvaavat niin tyypillisesti balettipuvustoa, ettei niiden lisäämistä mallistooni tarvinnut erityisemmin taustoittaa. Idea paljettien sulattamisesta syntyi vahingon kautta, kun silitin liian kuumalla silkkitilkun, johon olin kirjaillut paljetteja. Tilanteessa, jossa kiirehdin opettajatapaamiseen, paljettien muovisuus unohtui. Kevyesti sulaneet paljetit saivat kuitenkin myönteisen vastaanoton ja etenin sulattamaan paljetteja vielä kuumemmalla raudalla.</p> <p>Malliston tyllikauluspaidassa ompelulankaan pujotetut paljetit on aseteltu epätasaisesti riviin tyllikerroksen päälle, jolloin myös muovipohjainen tylli sulaa paikoin. Malliston housuissa paljetit on taas ommeltu yksitellen tasaiseksi riviksi tyllinauhaan. Paljettien ja tyllin kohtalokas yhteensulautuminen kuvastaa baletin samanaikaista herkkyyttä ja raakuutta.</p>	

3. Materiaalit ja materiaalmuokkaus
3.3. Neuleet

Puvustus- ja näytöskuvaston sijaan koin voimakkaammin dokumentaatiot harjoitustilanteista, joissa tanssijoilla oli mitä mielenkiintoisimpia treenivaateyhdistelmiä: lämmintä ja kevyttä, uutta ja kulunutta, yksittäin ja kerroksittain. Useimmiten esiintyviä vaatteita olivat neulehaalarit ja säärystimet, jotka toin myös mallistooni. Vaikka minua suuresti viehätti referenssikuvien neuleiden kuluneisuus (Kuva 4.), en halunnut alkaa tarkoituksella rikkoa omiani – jätän sen ajan tehtäväksi.

Kuva 4.

Yksilahkeista raitahaalaria lukuun ottamatta olen neulonut malliston neuletuotteet koulun neuletyöpajassa käsiteollisella kahden neulataason JBO-neulekoneella. Neuleet ovat pääsääntöisesti joustinneulosta eli resorineulosta; tarkemmin 2x2-resoria eli silmukkarivillä vuorottelevat kaksi oikeaa ja kaksi nurjaa silmukkaa. Joustinneulos on hyvin joustavaa leveyssuunnassa, mikä täytyi huomioida kaavoissa negatiivisena väljyytenä.

Käyttämäni langat ovat sekoitelankoja tai omia lankayhdistelmiäni, joissa määrällisesti vaihtelevat villa, mohairvilla, puuvilla, polyamidi, viskoosi ja metallikuituiset tehostelangat. Neuleiden saumat ja huolittelut päädyin tekemään enimmäkseen käsin, koska esimerkiksi ylikuottelukone eli saumuri latisti joustinneuloksen ja käytössä ollut ketlauskone tiputti silmukoita herkästi.

Neuleiden raidoitus juontaa yksioikoisesti valkoisen urheilusukan punaisesta ja sinisestä raidasta. Trikolorin voi yhdistää myös Venäjän lippuun, jolloin värit ja raidat ilmentävät mallistoon haluamaani itäslaavilaisuutta.

Malliston yksilahkeinen raitahaalari poikkeaa muista neuleista rakenteeltaan ja käsittelyiltään. Materiaalin ostin Eurokankaan palalaarista ja raidat tein spreijaamalla. Spreijaus teki pehmeästä neuleesta karhean ja värjäystekniikkana spreijaaminen on vaateteollisesti kyseenalainen. Raitahaalari edustaa jälleen baletin kontrastisuutta kauniin pinnan ja raa'an todellisuuden välillä.

er, was interested only in Rudolf, whom he hoped to feature in *Warhol's Interview*, the first magazine devoted entirely to the cult of stardom. While no one "believed in the fame game more than Andy Warhol" and no one "played it better," Warhol was then a novice interviewer and nervous about handling Nureyev, whom he "adored." Rudolf's rehearsal at the Metropolitan Opera House the day Warhol was up, accompanied by staff writer Bob Colaciello* and photographer Robert Mapplethorpe, a promising young artist whose sexually explicit photographs would later bring him notoriety.

The enterprise, though prearranged, was probably doomed from the start when that Rudolf thought Warhol "ugly" and that Warhol disliked Mapplethorpe, who had been invited along at Rudolf's request. Then it was hard to tell just who was performing for whom. "What color are your eyes?" Warhol opened.

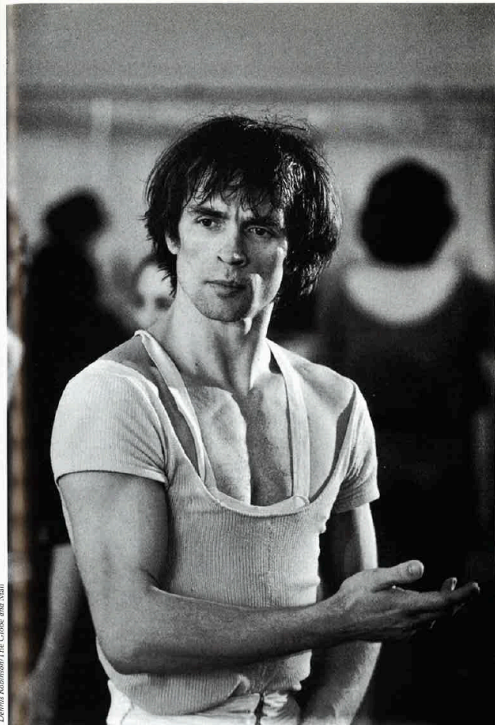
The interview was canceled," Rudolf replied, switching off Warhol's video recorder to ensure that it was. He had agreed to photographs, he said, so Warhol and Mapplethorpe went to work with their cameras instead. Warhol slipped the photos into his jacket but Rudolf insisted on reviewing the results. He liked the close-up of his high-boned face. But then Warhol zoomed in on "dancedom's most famous crotch," reported Colaciello in *Interview*. Rudolf would have none of that, at least not while a reporter was present. As soon as the snapshot, he flung it to the floor and then planted his foot on top of it. Mapplethorpe moved in quickly to snap dancedom's famous foot pressing on Warhol's photo. This only infuriated Warhol, who shot Mapplethorpe "a nuclear look." Rudolf, meanwhile, Mapplethorpe's camera, tore out the undeveloped film, and threw it into a ball.

"Don't you like your foot?" Mapplethorpe asked him. "My foot, yes," Rudolf answered, cracking his first smile as he teased the tip of Mapplethorpe's nose. They could photograph him, provided that he approved the ones they took away with them. Early all their Polaroids became strips of torn paper.

When Rudolf resumed rehearsing, propelling himself through leap after leaping leap. "He's so great," exclaimed Warhol for the record, holding his torn film as mementos. "I didn't know a person could be so great. He should be in the movies."

With the release of *I Am a Dancer* three months later, Rudolf made the most of several bids at movie stardom. The quasi-documentary had been a sixteen-millimeter film for French television. It was then reshot at EMI's film studio outside London and expanded to thirty-two-millimeter to take advantage of Nureyev's big-screen potential.

Warhol was later to drop the *i* and become *Interview's* editor.

Dancer Rehearses/The Globe and Mail

Rehearsing the National Ballet of Canada in his production of *The Sleeping Beauty*. The ballet was staged in under one month, during which both the dancers and the budget were pushed to the breaking point.

Kuva 5.

49			50
	<p>4. Oppimiskokemus</p>	<p>Mallisto ei valmistunut yleisessä määräajassa eli noin yhden lukuvuoden aikana. Aloitin malliston suunnittelun kolmantena opiskeluvuotenani syksyllä 2013. Samaan aikaan aloin myös kasvukipuilla omien resurssieni ja päämäärieni kanssa, mikä vaikutti ammatilliseen motivaatiooni.</p> <p>Edistymistäni hidasti myös itsekriittisyys, joka sai minut keskittymään vain puutteisiini – mitä kaikkea en tiedä ja osaa. Olin myös itsepäinen, josta esimerkillinen tapaus on mallistoni tutu, jonka lopullisen rakenteen keksimiseen kokeiluineen meni ”ties kuinka kauan”. Ohjeita ja neuvoja olisi ollut saatavilla, mutta halusin keksiä itse oman mallin. Ratkaistavana oli, miten saan tutun tyllihelmasta kantavan, ilman että ompelen tylliä kerros kerrokselta vaipan päälle. Päädyin ratkaisuun, jossa lisäsin housujen kaavoista pätkäistyn miehustan päällisen ja vuorin väliin kovikkeen ja sitten sirkkojen, nauhojen ja kiristimien avulla sidoin useita metrejä haitariksi taiteltua ja pliseerattua tylliä miehustaosan ympäri.</p> <p>Vaikka edistymistäni hidastivat haasteet motivaation ja muiden henkilökohtaisten asioiden kanssa, niin tärkein hidaste oli kuitenkin tiukemman rajauksen puute. Mallistoprosessin kautta ymmärsin, että realististen tavoitteiden ja rajojen asettaminen on ehdottoman tärkeää. Opinnäyteprosessin alussa tavoitteeni jäivät liian avoimiksi, jolloin en pystynyt määrittelemään selviä rajojakaan. Opinnäytteen kirjalliseen osioon oli haastavaa luoda selvää rakennetta, koska produktiivinen osio oli niin amebamainen eli alati muuttuva ja uusia ulokkeita saava.</p>	

Mallistosta tuli tyylillisesti moniulotteinen, mikä kuvastaa hyvin prosessin moniulotteisuutta. Liiallisen materiaalimuokkauksen seurauksena mallisto näyttäytyy hyvin puvustuksellisenä, mikä ei ollut tärkein tavoitteeni. Valmiin malliston edessä voin vain toivoa, että olisin keskittynyt neuleisiin, koska ne edustavat eniten referenssikuviani ja sellaista rentoutta, mitä vaatteessa nykyään arvostan. Yritin mallistossani liikaa, onnistumatta sitten selkeästi minkään hyväksi. Malliston monipuolisuus osoittautui myös sen heikkoudeksi; yksittäisiä ideoita oli liian paljon versioidakseni niitä tarpeeksi pienessä mallistossa.

Minun oli vaikea nähdä mallistossa mitään hyvää, olin mielestäni täysin epäonnistunut, enkä olisi halunnut palauttaa mallistoa opinnäytteenäni. Kesti aikansa, ennen kuin järkevöidyin suhteutamaan asioita ja hyväksyin, että opinnäyte oli laajuudeltaan minulle ensimmäinen kokemus monen samanaikaisesti suunniteltavan ja tuotettavan asian hallitsemisesta, eikä ensikertalaisena välttämättä onnistu. Päätin rohkeasti kohdata tosiasiat, korostaa oppimis-kokemusta ja palauttaa malliston opinnäytteenäni arvioitavaksi.

Opinnäytetyöstä muodostui minulle merkittävä oppimiskokemus, jonka myötä suunnittelijaidentiteettini ja persoonallisuuteni kehittyivät rehellisimmiksi. Jatkossa osaan paremmin määritellä osaamiseni, tavoitteeni ja motivaationi ammatillisesti. Seuraavissa töissäni keskityn pienimuotoisuuteen ja rajaukseen ajatuksella *vähemmän on enemmän*. Tärkeitä tulevaisuuden tavoitteitani ovat myös tekemisen mielekkyys ja merkityksellisyys, jotka muodostuvat mitattavista tiedoista ja taidoista, mutta vahvasti myös myönteisistä kokemuksista liittyen toimintaympäristöön, ihmissuhteisiin, itse-tuntemukseen ja itsetuntoon.

	<p>Kuvalähteet</p> <p>Malliston Look-kuvat tekijän omia. Kuvaus ja editointi Katariina Klimenko, valaistus Inka Penttilä, malli Remi Leskelä.</p> <p>Numeroimattomat kuvat tekijän omia prosessikuvia.</p> <p>Kuva 1. Kuvakaappaus elokuvasta. Ballet Boys (Ballettguttene). Director Kenneth Elvebakk; Director of Photography Torstein Nodland; Editor Christoffer Heie; Composer Henrik Skram; Producer Carsten Aanonsen; Starring Lukas Bjørneboe Brændsrød, Syvert Lorenz Garcia, Torgeir Lund. Indie Film, Norway. March 18, 2014. DVD: A Matchbox Films Release, 2014. Distributed by Fusion Media Sales. In Norwegian. English subtitles. 72 mins.</p> <p>Kuva 2. Kuvassa Rudolf Nurejev. Alkuperäinen kuva Richard Avedon, 1967. <https://fi.pinterest.com/lclookingmen2/richard-avedon-photos-of-men/>. (24.4.2019) Kollaasi ja muokkaukset tekijän omia.</p> <p>Kuva 3. Skannaus kirjasta. Brown, Howard: <i>Nureyev</i>. Biographical research Martha Bremser. Phaidon, London, 1993.</p> <p>Kuva 4. Alkuperäinen kuva Henry Leutwyler, 2012. <https://www.thecut.com/2012/11/henry-leutwyler-new-york-city-ballet.html>. (24.4.2019) Kollaasi ja muokkaukset tekijän omia.</p>	<p>Kuva 5. Skannaus kirjasta. Solway, Diane: <i>Nureyev: His Life</i>. Weidenfeld & Nicolson, London, 1998.</p> <p>Muut lähteet</p> <p>Stuart, Otis: <i>Perpetual motion: the public and private lives of Rudolf Nureyev</i>. Simon & Schuster, New York, 1995. (Alkuperäisteos englanninkielinen, suomennokset tekijän.)</p> <p>Pjotr Tšaikovski. <i>Wikipedia, Vapaa tietosanakirja</i>, <https://fi.wikipedia.org/wiki/Pjotr_Tsaikovski>. (26.3.2019)</p> <p>Rudolf Nurejev. <i>Wikipedia, Vapaa tietosanakirja</i>, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Rudolf_Nurejev>. (26.3.2019)</p> <p>Tataarit. <i>Wikipedia, Vapaa tietosanakirja</i>, <http://fi.wikipedia.org/wiki/Tataarit>. (26.3.2019)</p>	

Kiitos

Opettaja ja ohjaaja

Tuomas Laitinen

Studiomestarit

Sari Kivioja

Reetta Myllymäki

Eeva Heikkinen

Vuokko Meriläinen

Opettajat

Elina Peltonen

Anna-Mari Leppisaari

Tiina Airaksinen